

Dosarul nr.3ra-664/22
2-19106719-01-3ra-30062022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud.: T. Avasiloiie)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc)

Î N C H E I E R E

19 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătoriai

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Musteață Oleg împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea recalculării diferenței indexării anuale a pensiei pentru vechime în muncă,

împotriva deciziei din 06 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 30 iunie 2021 a Judecătoriai Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La 10 octombrie 2018, Oleg Musteață a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Buiucani mun. Chișinău cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea recalculării diferenței indexării anuale a pensiei pentru vechime în muncă.

În susținerea acțiunii reclamantul a invocat că, prin hotărârea din 15 mai 2017 a Judecătoriai Chișinău, sediul Centru a fost obligat Ministerul Afacerilor Interne să efectueze recalcularea vechimii în muncă, cu includerea în ea a perioadei cu avantaje – 2 luni vechime în muncă pentru o lună în serviciu, în cadrul Batalionului de Escortă și Pază a Comisariatului General al Poliției al MAI pentru perioada de activitate 15 octombrie 1998 – 28 martie 2014.

La 12 iunie 2018, s-a adresat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani, mun. Chișinău cu cerere, solicitând recalcularea pensiei sale și achitarea diferenței indexațiilor procentuale efectuate în luna aprilie a fiecărui an, începând cu data de 28 martie 2014, data pensionării.

Reclamantul a reținut că, la 05 septembrie 2018 a primit pensia majorată recalculată din 28 martie 2014, însă achitarea diferenței indexațiilor s-a calculat din 15 mai 2017, ca fiind data emiterii hotărârii judecătorești sus nominalizate.

Nefiind de acord, la 07 septembrie 2018, s-a adresat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani, mun. Chișinău cu cerere, solicitând calcularea și achitarea diferenței indexațiilor neachitate din 28 martie 2014 - până la 15 mai 2017, însă prin răspunsul nr.5887 din 02 octombrie 2018 al Casei Teritoriale de Asigurări Sociale cererea a fost respinsă.

În contextul enunțat, Musteață Oleg a solicitat admiterea acțiunii, anularea răspunsului nr.5887 din 02 octombrie 2018 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale și obligarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale de a efectua calcularea și achitarea diferenței indexațiilor anuale din data pensionării 28 martie 2014 – 15 mai 2017.

Prin hotărârea din 30 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost admisă acțiunea. A fost anulat răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani, mun. Chișinău nr.5887 din 02 octombrie 2018 și obligată Casa Națională de Asigurări Sociale, Oficiul teritorial competent să emită o decizie în temeiul cererii depusă de Oleg Musteață la data de 12 iunie 2018, prin care să-i recalculeze lui Oleg Musteață pensia pentru vechime în serviciu pentru perioada 28 martie 2014 – 15 mai 2017.

La 08 iulie 2021, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel împotriva hotărârii primei instanțe.

La 17 noiembrie 2021, Casei Naționale i-a fost notificată hotărârea integrală a primei instanțe, fapt ce se confirmă prin avizul poștal de recepție (f.d.234, vol.I).

La 06 decembrie 2021, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a prezentat motivarea apelului, solicitând apel casarea hotărârii din 30 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cu emiterea unei decizii noi de respingere a acțiunii depuse de Musteață Oleg ca neîntemeiată.

Prin decizia din 06 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 30 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Prima instanță și instanța de apel au motivat soluțiile de admitere a acțiunii prin faptul că Casa Națională de Asigurări Sociale nu a justificat refuzul în executarea hotărârii din 15 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu recalcularea pensiei din 29 martie 2014, din momentul stabilirii acesteia, contrar art.35 alin.(2) din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii.

Instanțele de judecată nu au reținut alegațiile Casei Naționale de Asigurări Sociale precum că hotărârea din 15 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru nu prevede obligativitatea recalculării pensiei retroactiv de la data stabilirii pensiei, întrucât faptul dat nu o îndreptățește în evitarea/încălcarea prevederilor art.35 alin.(2) din Legea privind sistemul public de pensii nr.156 din 14.10.1998, în calitate de organ de asigurări sociale care stabilește sau plătește pensia, la momentul adresării.

Mai mult, art. 120 din Constituție, expres statuează obligativitatea respectării sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești, precum și

colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării sentințelor și a altor hotărâri judecătorești definitive.

Instanțele de judecată au concluzionat că prin refuzul/decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani, mun. Chișinău nr.5887 din 02.10.2018, de recalculare și rambursare a diferenței totale neachitate a indexațiilor, începând cu data pensionării (28 martie 2014 - până la data de 15 mai 2017), lui Oleg Musteață, i-a fost încălcat un drept recunoscut de Lege, dobândit prin hotărâre judecătorească irevocabilă, care nu poate fi restrâns. În caz contrar, respingerea acestei cerințe a reclamantei va duce la încălcarea dreptului de proprietate al reclamantei asupra pensiei neprimite, fapt ce ar încălca atât un drept constituțional, cât și ar contraveni practicii judiciare naționale și principiilor CEDO.

Din cele constatate, instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au reținut nici argumentul organului de asigurări sociale precum că, în cazul în care Oleg Musteață a considerat că pensia i-a fost de la bun început calculată greșit, adică s-a viciat calculul vechimii în muncă, urma să conteste actul administrativ de stabilire a pensiei și să solicite emiterea unei alte decizii de pensionare din data depunerii cererii în acest sens.

Or, prin emiterea hotărârii din 15 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care s-a dispus recalcularea vechimii în muncă lui Oleg Musteață, cu includerea avantajelor de două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, în perioada activității lui (15.10.1998 - 28.03.2014) în cadrul Batalionului de Escortă și Pază al Comisariatului General de Poliție mun. Chișinău, denotă faptul că vechimea în muncă a reclamantului a fost din start calculată greșit de către angajator, care era organul competent în stabilirea pensiei la acel moment, prin urmare, acțiunile ultimului nu pot fi imputat reclamantului.

La 13 aprilie 2022, prin intermediul poștei electronice Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, iar la 05 iulie 2022 a prezentat motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 06 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 30 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei decizii noi de respingere a acțiunii.

În susținerea recursului Casa Națională de Asigurări Sociale a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, apreciind arbitrar probele administrate, nu au fost dovedite circumstanțele considerate de instanța de apel ca fiind stabilite, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

Recurenta a indicat că, că esența litigiului constă în recalcularea pensiei stabilită conform prevederilor Legii nr.1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, recurenta evidențiază următoarele prevederi legale relevante speței.

Condițiile de recalculare a pensiei militarilor sunt prevăzute la art.51 alin.(1) și (2) din Legea nr.1544/1993, care stipulează că, în cazul apariției unor circumstanțe care implică modificarea mărimilor pensiilor stabilite pentru militarii în termen și familiile acestora, recalcularea pensiilor se efectuează în termenele stabilite de Legea

nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii. Recalcularea pensiilor pentru militarii care au îndeplinit serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și pentru funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și pentru familiile acestora se efectuează de la data de 1 a lunii următoare celei în care au survenit circumstanțele ce cauzează modificarea mărimii pensiei. Totodată, dacă pensionarul beneficiază de dreptul la majorarea pensiei, diferența de pensie i se poate plăti doar pentru 12 luni trecute.

Iar, potrivit art. 61 alin.(1) din aceeași Lege, recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.

Intimatul la data de 12 iunie 2018 a depus cerere la CTAS Buiucani privind reexaminarea/recalcularea pensiei, în temeiul unui nou calcul a vechimii în muncă - Confirmarea nr. M-717/18 din 12.06.2018 ce a fost emisă Direcția de Poliție a Mun. Chișinău în temeiul hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru nr.3-1619/16 din 15.05.2017.

Prin urmare, organul de asigurări sociale conducându-se de prevederile art.51 alin.(2) și art.61 alin.(1) din Legea nr.1544/1993, a dispus recalcularea pensiei retroactiv, reținând acele limitate temporale prevăzute la articolele nominalizate. Or, intimatul a depus actele suplimentare la organul de asigurări sociale prin cererea de la data de 12.06.2018. Iar, cadrul legal pertinent nu prevede și nu admite, la caz, recalcularea pensiei de militar din data stabilirii acesteia, ci doar pentru o perioadă de maxim 12 luni anterioare.

Prin analogie recurenta a făcut trimitere la Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii, care la art.33 prevede că, reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc până la acordarea drepturilor la pensie, iar, noile drepturi la pensie se acordă începând cu luna următoare celei în care a fost depusă cererea și actele necesare la organul de asigurări sociale.

Astfel, în cazul în care intimatul a considerat că pensia sa a fost de la bun început calculată greșit, adică s-a viciat calculul vechimii în muncă, urma să conteste actul administrativ de stabilire a pensiei și să solicite emiterea unei alte decizii de pensionare din data depunerii cererii în acest sens.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă

legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 06 aprilie 2022, în ședință publică.

Actele cauzei atestă faptul că copia dispozitivului deciziei instanței de apel a fost notificată Casei Naționale de Asigurări Sociale la 11 aprilie 2022 prin intermediul poștei electronice, fapt ce rezultă din scrisoarea instanței de apel anexată la actele cauzei (f.d. 24, vol.II) .

Totodată, din materialele cauzei rezultă că la 26 iunie 2022 Casei Naționale de Asigurări Sociale i-a fost notificată copia deciziei integrale a instanței de apel, fapt ce se confirmă prin scrisoarea anexată la actele cauzei (f.d.29, vol.II).

În condițiile enunțate, recursurile (inițial și cel motivat) din 13 aprilie 2022 și respectiv din 05 iulie 2022, au fost depuse în conformitate cu prevederile art.245 din Codul administrativ.

La 05 iulie 2022, întru respectarea dreptului părților la un proces echitabil, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Oleg Musteață copia recursului (preventiv și motivat) depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d.32, 41, vol.II).

La 30 septembrie 2022, Musteață Oleg, reprezentat de avocatul Bordian Stanislav, a depus referință, solicitând respingerea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu menținerea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pe care le consideră legale și întemeiate.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, și obiecțiile din referința depusă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „*în special*” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus.

Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141,§39).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron